

Enheten för EU:s inre marknad

YTTRANDE
2021-07-28 Dnr 2021/00626-2

Infrastrukturdepartementet
103 33 Stockholm

Remiss av SOU 2021:9 Vem kan man lita på? Enkel och ändamålsenlig användning av betrodda tjänster i den offentliga förvaltningen

(Ert dnr: I2021/00503)

Sammanfattning

Kommerskollegium gör bedömningen att vissa av de föreslagna bestämmelserna omfattas av det s.k. anmälningdirektivet (EU-direktiv 2015/1535) som kollegiet administrerar. Kollegiet rekommenderar således att en anmälan ska göras till kommissionen enligt nämnda EU-direktiv 2015/1535 trots att den remitterade utredningen gör bedömningen (sid. 244 och 248) att förslagen inte aktualiserar nämnda anmälningsspecifika förfaranden inom EU.

Kommerskollegiums uppdrag

Kommerskollegium ansvarar för frågor som rör utrikeshandel, EU:s inre marknad och EU:s handelspolitik. Kollegiets uppdrag är att verka för frihandel. Det innebär att vi verkar för fri rörlighet på den inre marknaden och för liberaliseringar av handeln mellan EU och omvärlden samt globalt.

Övergripande reflektioner och synpunkter

I det remitterade delbetänkandet presenteras ett flertal förslag i syfte att förbättra kvalitet och funktion när det gäller elektroniskt informationsutbyte inom den offentliga förvaltningen. Med stöd i EU:s s.k. eIDAS-förordning om elektronisk identifiering och betrodda tjänster, handlar

förslagen bl.a. om åtgärder som höjer säkerheten och stärker tilliten i detta elektroniska informationsutbyte. För att förbättra den offentliga förvaltningens användning av betrodda tjänster föreslås bl.a. införandet av en nationell valideringstjänst för elektroniska underskrifter.

Utredningen föreslår även införandet av en utökad tillitsförteckning för betrodda tjänster i syfte att möjliggöra bättre övervakning av om tillhandahållare av betrodda tjänster lever upp till kraven i eIDAS-förordningen.

Kommerskollegium noterar diskussionen i avsnitt 8.1.3 (sid. 140) som berör det digitala utanförskap som drabbar personer som saknar e-legitimation och BankID. Ett svenskt personnummer är förutsättningen för att skaffa en svensk e-legitimation. Här hade utredningen gärna kunnat beröra det gränsöverskridande användarperspektivet inom EU, där alla typer av e-tjänster som kräver svenskt personnummer (eller samordningsnummer) kan leda till svårigheter.¹ I övrigt anser kollegiet att delbetänkandet är väl genomarbetat och kollegiet har inte några invändningar mot den fördjupade EU-rättsliga analysen i framför allt avsnitt 7.2, analysen av tjänstedirektivet (2006/123) på sid. 78 och avsnittet om förslagets förenlighet med EU-rätten (sid. 244, dock bedömer vi som sagt att anmälningsplikt kan föreligga).

Anmälan av tekniska föreskrifter

Enligt 20 § 6 p. i förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet ska Regeringskansliet anmäla förslag till författningar i enlighet med de procedurer som följer av Sveriges EU-medlemskap eller av andra internationella överenskommelser, bland annat enligt proceduren i anmälningsdirektivet för tekniska föreskrifter ((EU) 2015/1535).²

Anmälningspliktiga tekniska föreskrifter kan utöver regler för produkter vara regler som innebär krav på informationssamhällets tjänster. En informationssamhällets tjänst är en tjänst som vanligtvis utförs mot ersättning på distans, på elektronisk väg och på individuell begäran av en tjänstemottagare.³ Det finns inget krav på att den som betalar ersättning

¹ Det EU-rättsliga perspektivet nämns i Kommittédirektiv 2020:27 sid. 264. Kommerskollegium har analyserat problem förknippade med krav på svenskt personnummer inom EU/EES: <https://www.kommerskollegium.se/eu-ratten/eu-medborgares-rattigheter/utan-personnummer-i-sverige/>

² Andra procedurer är de i enlighet med tjänstedirektivet (2006/123/EG) samt Världshandelsorganisationens (WTO) TBT-avtal (Agreement on Technical Barriers to Trade).

³ Anmälningsdirektivet artikel 1.1. (b)

för tjänsten är den som är tjänstemottagare. Krav som rör tillhandahållande, etablering eller användning av en sådan tjänst eller förbud mot detta är anmälningsskyldiga.⁴ Om ett medlemsland inte anmäler tekniska föreskrifter, fast de borde gjort det, förlorar de tekniska föreskrifterna sin rättsverkan och kan inte tillämpas mot enskilda.⁵

Tekniska föreskrifter som genomför EU-lagstiftning behöver inte anmälas,⁶ med undantag för om EU-lagstiftningen ger medlemsländerna ett stort utrymme för olika nationella lösningar och medlemsstaten väljer att utnyttja detta utrymme.⁷

Kommerskollegium noterar att utredningen har bedömt att författningsförslagen inte omfattas av anmälningsskyldighet enligt direktiv (EU) 2015/1535. Enligt Kommerskollegiums bedömning kan det dock inte uteslutas att de betrodda tjänster som omfattas av utredningens förslag kan vara sådana tjänster som sker elektroniskt, på distans, på individuell begäran av tjänstens mottagare och mot ersättning. Som Kommerskollegium förstår det innebär förslaget att tjänsterna ska föras upp på en särskild förteckning för att få användas för vissa syften. Enligt kollegiets bedömning kan det därför inte uteslutas att anmälningsskyldighet enligt direktiv (EU) 2015/1535 föreligger. Mot den bakgrunden rekommenderar Kommerskollegium att Regeringskansliet uppdrar åt kollegiet att anmäla förslaget till kommissionen. Om den nationella valideringstjänsten på samma sätt skulle kunna medföra anmälningsskyldiga krav för någon informationssamhällets tjänst omfattas även det förslaget av anmälningsskyldighet. Kollegiet överlämnar dock bedömningen i detta led till Regeringskansliet.

Kommerskollegium vill vidare erinra om att föreskrifter med ytterligare krav eller tekniska specifikationer bör remitteras till kollegiet för bedömning av anmälningsskyldighet.

Standardisering

Kommerskollegium noterar utredningens fokus på en ökad svensk påverkan inom standardiseringsarbetet och framtagandet av en handlingsplan för hur Sverige ska kunna påverka standardiseringsarbetet i större utsträckning. Kommerskollegium välkomnar förslagen om att öka delaktigheten i framtagandet av harmoniserade europeiska standarder och vill i sammanhanget poängtera att för att kunna påverka utformandet av

⁴ Anmälningsskyldighetsdirektivet artikel 1.1. (f)

⁵ Mål C-95/14, *UNIC* (2015) p. 29.

⁶ 11 § förordningen om tekniska regler.

⁷ EU-domstolens dom i mål C-443/98, *Unilever* (2000) p. 29.

harmoniserade europeiska standarder krävs delaktighet i flera skeenden och att synpunkter inkommer i rätt forum och tid.

Ärendet har avgjorts av enhetschefen Agnès Courades Allebeck i närvaro av utredarna Colette Beek, Katarina Paul, Felinda Wennerberg samt ämnesrådet Ralph Eliasson, föredragande.

Agnès Courades Allebeck

Ralph Eliasson